

Sygn. akt I ACa 542/16

I ACz 688/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Apelacyjnego Magdalena Kuczyńska

Sędziowie: Sądu Apelacyjnego Alicja Surdy

Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski (del. do SA, spr.)

Protokolant st. sekretarz sądowy Dorota Kabala

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2017 roku w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa A. B.

przeciwko (...)z siedzibą w L.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 19 kwietnia 2016 roku, sygn. akt I C 15/15

oraz na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie zawarte w punkcie II. wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 19 kwietnia 2016 roku, sygn. akt I C 15/15

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) w punkcie I. w ten sposób, że zobowiązuje (...) z siedzibą w L. do złożenia oświadczenia woli treści następującej „(...) z siedzibą w L. przyjmuje w poczet członków A. B., córkę J. i J. i ustanawia na jej rzecz spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...), składającego się z czterech izb o łącznej powierzchni użytkowej 57,90 m⁽²⁾, w tym powierzchni mieszkalnej (...) m⁽²⁾.”;

b) w punkcie II. w ten sposób, że zasądza od (...) z siedzibą w L. na rzecz A. B. kwotę 7 417 (siedem tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu;

II. oddala zażalenie pozwanego;

III. zasądza od (...) z siedzibą w L. na rzecz A. B. kwotę 11 000 (jedenaście tysięcy) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

Andrzej Mikołajewski Magdalena Kuczyńska Alicja Surdy

Sygn. akt. I ACa 542/16

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 2 stycznia 2015 roku powódka A. B. domagała się zobowiązania pozwanej (...) w L. do złożenia następującego oświadczenia woli: „(...) przyjmuje w poczet swych członków A. B., córkę J. i J., zam. ul. (...), (...)-(...) L., legitymującą się dowodem osobistym numer (...) wydanym przez Prezydenta Miasta L. w dniu 19 czerwca 2007 roku, PESEL (...) i zawiera z nią umowę o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do należącego do zasobów (...) lokalu mieszkalnego położonego w L. przy ul. (...), składającego się z 4 izb o łącznej powierzchni użytkowej (...) m⁽²⁾, w tym powierzchni mieszkalnej (...) m⁽²⁾”.

*

Wyrokiem z dnia 19 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Lublinie:

I. oddalił powództwo;

II. nie obciążył powódki A. B. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanej (...) z siedzibą w L..

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. B., urodzona (...), jest prawnuczką W. B. (1).

W dniu 27 stycznia 1975 roku (...) w L. dokonała na rzecz W. B. (1), członka tej Spółdzielni, przydziału lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku przy ul. (...) w L.. W treści przydziału stwierdzono, że w przydzielonym lokalu mają prawo zamieszkiwać: W. B. (1), J. B. (1) (wnuk), J. B. (2) (wnuczka), A. B. (prawnuczka), B. B. (prawnuczka).

Przed dokonaniem przydziału wymagany wkład został wniesiony w pełnej wysokości przez W. B. (1). Nie został też dotychczas nikomu zwrócony. Środki na ten cel pochodziły z trzech źródeł: z odszkodowania za wywłaszczoną nieruchomość W. B. (1), pomocy publicznej oraz od rodziców J. B. (2).

W dniu 30 stycznia 1975 roku A. B. została zameldowana na pobyt stały w przedmiotowym lokalu i w chwili śmierci W. B. (1) zamieszkiwała w opisanym lokalu wraz rodzicami (J. B. (1) i J. B. (2)) oraz siostrą B. B.. Osobom tym nie przysługiwało wówczas uprawnienie do zamieszkiwania w jakimkolwiek innym lokalu mieszkalnym.

W. B. (1) zmarła w dniu 23 listopada 1975 roku. Nie przeprowadzono po niej postępowania o stwierdzenie nabycia spadku.

W dniu 22 stycznia 1976 roku J. B. (1) złożył w pozwanej Spółdzielni wniosek o przyjęcie go w poczet członków Spółdzielni. Do wniosku dołączył oświadczenia pisemne S. B. i J. B. (3) o rzeczeniu się spadku po matce W. B. (1), w tym także wkładu mieszkaniowego, na rzecz bratanka J. B. (1).

Powyższy wniosek J. B. (1) nie został uwzględniony. Następnie J. B. (1) zrezygnował z tego żądania i poprosił A. B., aby to ona rozpoczęła starania o lokal. Miało to miejsce około 2 lat przed śmiercią J. B. (1). Wówczas J. B. (1) wobec swojej małżonki i dzieci wyraził ustnie wolę przekazania prawa do wkładu mieszkaniowego A. B.. J. B. (1) zmarł w dniu 2 listopada 2015 roku.

Pismem z dnia 20 maja 2014 roku, skierowanym do A. B., Zarząd (...) w L. na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych wyznaczył jej dodatkowy sześciomiesięczny termin na uregulowanie stanu prawnego przedmiotowego lokalu.

W piśmie złożonym pozwanej w dniu 17 lipca 2014 roku A. B. złożyła wniosek o przyjęcie jej w poczet członków pozwanej Spółdzielni i zawarcie z nią umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego nr (...) w budynku przy ul. (...) w L.. W załączeniu złożyła podpisaną przez siebie deklarację członkowską.

W odpowiedzi, pismem z dnia 11 sierpnia 2014 roku, pozwana wyraziła wstępną zgodę na przyjęcie powódki w poczet członków Spółdzielni oraz zawarcie wnioskowanej umowy. Jednocześnie pozwana poinformowała powódkę, że realizacja roszczenia przewidzianego w art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach możliwa będzie po uprzednim przedłożeniu stosownych dokumentów potwierdzających nabycie praw do wkładu mieszkalnego po byłym członku Spółdzielni (...), czy to w drodze postępowania spadkowego czy też przez czynność prawną lub po dokonaniu przez powódkę wpłaty pełnego wkładu mieszkaniowego, który stanowi wartość rynkową lokalu i wymaga do jej ustalenia sporządzenia operatu szacunkowego przez rzeczoznawcę majątkowego.

W dniu 5 września 2014 roku pozwana Spółdzielnia otrzymała pismo skierowane do Zarządu Spółdzielni, zawierające ostateczne przesądowe wezwanie do wykonania obowiązku przyjęciu powódki w poczet członków Spółdzielni i zawarcia żądanej umowy.

W odpowiedzi, pismem z dnia 11 września 2014 roku, Zarząd pozwanej Spółdzielni podtrzymał dotychczasowe stanowisko.

Spółdzielnia nie dokonała wyboru osoby uprawnionej i nie powiadomiła innych potencjalnie uprawnionych o możliwości skorzystania z przysługującego im prawa do ubiegania się o przyjęcie do spółdzielni i uzyskanie spółdzielczego prawa do przedmiotowego lokalu.

A. B. utrzymuje się z dochodów z własnej działalności gospodarczej w wysokości 3 000 zł miesięcznie netto. Ma małoletniego syna, który uzyskuje dochody w wysokości 250 zł miesięcznie z tytułu alimentów od ojca. Powódka jest dłużnikiem z tytułu kredytu bankowego w wysokości 70 000 zł.

Sąd Okręgowy wskazał, na podstawie jakich dowodów ustalił powyższy stan faktyczny, dodając, że w ustalonym wyżej zakresie był on bezsporny, a spór pomiędzy stronami sprowadzał się do odmiennych sposobów interpretacji przez strony wzajemnych obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów, a także skuteczności powoływania się przez powódkę na następstwo prawne po W. B. (1) i J. B. (1) oraz na rozporządzenia prawem do wkładu mieszkaniowego związanego z przedmiotowym lokalem.

Sąd Okręgowy dokonując oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego podniósł, że dla oceny roszczenia powódki konieczne jest rozstrzygnięcie czterech kwestii.

Po pierwsze, w chwili śmierci W. B. (1) obowiązywały przepisy ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach. Zgodnie zaś z art. 145 tej ustawy, w razie ustania członkostwa z jakichkolwiek przyczyn, pierwszeństwo przyjęcia do spółdzielni i uzyskania spółdzielczego prawa do lokalu po byłym członku przysługuje jego małżonkowi, dzieciom i innym osobom bliskim, o ile zamieszkiwali z nim razem, a gdy chodzi o małżonka – także wówczas, gdy prawo do lokalu stanowiło przedmiot wspólności ustawowej. Jeżeli zgłasza się kilka uprawnionych, wybór należy do spółdzielni.

Ustawa z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach utraciła moc z dniem 1 stycznia 1983 roku na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo spółdzielcze.

Sąd Okręgowy podzielił pogląd zaprezentowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, iż prawo powstałe na podstawie art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach pozostało bezterminowe także po wejściu w życie Prawa spółdzielczego i nie podlegało statutowym terminom ustanowionym w wykonaniu delegacji z art. 221 § 3 Prawa spółdzielczego. Na trwanie omawianego uprawnienia nie wpłynęło także wejście w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych. Żadna z tych ustaw nie zawierała przepisów normujących los wcześniej powstałych roszczeń o przyjęcie do spółdzielni i uzyskanie lokatorskiego prawa do lokalu po członku. W tym wypadku znajdzie zastosowanie art. 3 k.c., nakazujący oceniać treść przysługującego prawa według przepisów materialnoprawnych obowiązujących w chwili jego powstania. Także postanowienia statutowe wydane na podstawie

przepisów ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych nie mogły ograniczyć wynikającego z ustawy wcześniejszej prawa bezterminowego.

Powódka nie uchybiła więc jakimkolwiek terminowi i złożyła wymaganą deklarację członkowską oraz wniosek o przyjęcie jej w poczet członków Spółdzielni.

Drugą kwestią było ustalenie, czy powódka była osobą bliską W. B. (1), razem z nią zamieszkującą, w rozumieniu art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach. W ustalonym stanie faktycznym nie budziło wątpliwości to, iż powódka A. B. była w rozpatrywanym okresie osobą bliską W. B. (1) (prawnuczką), wspólnie z nią zamieszkującą, nie dysponującą prawem do innego lokalu mieszkalnego.

Trzecia kwestia dotyczyła głównego zarzutu strony pozwanej, iż powódka nie wykazała nabycia po W. B. (1) prawa do wkładu mieszkaniowego w drodze dziedziczenia lub czynności prawnej i nie dokonała wpłaty pełnej kwoty tego wkładu w wysokości wartości rynkowej lokalu. Sąd Okręgowy odwołał się do stanowiska Sądu Apelacyjnego w Warszawie zajętego w uzasadnieniu wyroku z dnia 2 października 2012 roku, I ACa 230/12, przyjmując, że obowiązek wpłaty całości lub części wkładu mieszkaniowego związanego z prawem lokatorskim przez osobę realizującą roszczenie wynikające z art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach oraz jego późniejszych odpowiedników powstaje wówczas, gdy osoba ta nie nabyła prawa do wkładu poprzednika czy to w drodze dziedziczenia, czy poprzez czynność prawną. Natomiast wobec zniesienia konstrukcji prawnej przydziału lokalu, nabyte z mocy art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach uprawnienie powinno zostać zrealizowane w drodze przyjęcia uprawnionego w poczet członków spółdzielni i zawarcia z nim umowy ustanowienia spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu.

Prawo do lokalu, które chce uzyskać powódka, jest nowym prawem, które nie jest tożsame z prawem W. B. (1) (ono bowiem wygasło). Regulacja art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach jako wyjątkowa musi być interpretowana ściśle i nie odnosi się ona w ogóle do zagadnienia obowiązku wniesienia wkładu mieszkaniowego. Roszczenie, którego dotyczył spór, może przysługiwać określonej osobie nawet wówczas, gdy uprawnienia dotyczące wkładu mieszkaniowego przysługują zupełnie innym osobom.

Powódka, wbrew regule art. 6 k.c., nie wykazała jednak, iż w drodze dziedziczenia lub czynności prawnej *inter vivos* nabyła po W. B. (1) lub J. B. (1) prawa do pełnego wkładu mieszkaniowego. Bezsprzecznie też powódka nie dokonała wpłaty pełnej kwoty tego wkładu w wysokości wartości rynkowej lokalu.

Sąd Okręgowy podkreślił, że czym innym jest ustalenie przez Sąd kwestii pokrewieństwa i dat śmierci poszczególnych osób, a czym innym ustalenie w sposób pewny praw wynikających z dziedziczenia. Sąd Okręgowy przywołał art. 1027 k.c., zgodnie z którym względem osoby trzeciej, która nie rości sobie praw do spadku z tytułu dziedziczenia, spadkobierca może udowodnić swoje prawa wynikające z dziedziczenia tylko stwierdzeniem nabycia spadku albo zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia. Powódka nie przedstawiła takich aktów w zakresie dziedziczenia po W. B. (1), a także po jej potencjalnych kolejnych następcach prawnych, w tym nawet po J. B. (1).

Z drugiej strony wypada zaznaczyć, że powódka powoływała się na nabycie prawa do wkładu mieszkaniowego w sposób alternatywny: w wyniku dziedziczenia albo czynności prawnych. W zakresie, w jakim powódka powoływała się na nabycie tego prawa w drodze czynności prawnych, nie była ona ograniczona treścią art. 1027 k.c. Niemniej jednak, aby stwierdzić, czy czynności rozporządzające *inter vivos* odnoszące się do wkładu mieszkaniowego dokonane przez J. B. (3) i S. B., a następnie przez J. B. (1) były skuteczne, podstawowe znaczenie miało ustalenie następstwa prawnego po W. B. (1). W sytuacji zaprzeczenia przez stronę pozwaną (k. 274), powódka powinna była zgodnie z regułą z art. 6 k.c. udowodnić to następstwo, czego nie uczyniła. Trzeba bowiem zauważyć, że nawet przedstawione przez stronę powodową dowody nie dają pewności co do tego następstwa już tylko z tej przyczyny, że sprzeczne są zeznania powódki i świadków co do liczby i danych personalnych dzieci W. B. (1).

W konsekwencji na podstawie art. 64 k.c. w zw. z art. 1047 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił powództwo, gdyż pozwana spółdzielnia nie była zobowiązana do złożenia żądanego oświadczenia woli.

Czwarta kwestia, którą należało dodatkowo rozważyć, dotyczyła innych uprawnionych w rozumieniu art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach. Jak bowiem podkreśla się w orzecznictwie, jeżeli w chwili ustania członkostwa pierwszeństwo przyjęcia do spółdzielni i uzyskania spółdzielczego prawa do lokalu typu lokatorskiego po byłym członku przysługuje kilku osobom, spółdzielnia powinna przed dokonaniem wyboru jednej z nich powiadomić o możliwości skorzystania z przysługującego im uprawnienia wszystkie znane jej osoby uprawnione. Wybór jednej z kilku osób zgłaszających się o przydział podlega kontroli sądu. Pozwana Spółdzielnia nie dokonała jednak w ogóle wyboru osoby uprawnionej w rozumieniu art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach, wobec czego zagadnienie to nie miało wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu pomiędzy stronami Sąd Okręgowy uzasadnił art. 102 k.p.c.

*

Apelację od tego wyroku wniosła powódka A. B., zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości.

Powódka zarzuciła zaskarżonemu wyrokowi:

1) naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie:

a) naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez:

- przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów przez uznanie zeznań świadków do następstwa prawnego po zmarłej W. B. (1) za sprzeczne, w sytuacji gdy dowody z zeznań świadków W. B. (2), J. B. (2) i A. B., wskazują, że świadkowie ci są zgodni co do następców prawnych W. B. (1), tj. co do liczby oraz imion i nazwisk dzieci, tj. J. i S. B., którzy żyli w chwili śmierci swej matki W. B. (1),

- błędną ocenę dowodów polegającą na przyjęciu sprzecznie z zasadami doświadczenia życiowego, że A. B., która w chwili śmierci W. B. (1) miała zaledwie 5 lat, i która była prawnuczką W. B. (1), będzie posiadać wiedzę o wszystkich dzieciach swojej prababki, zmarłych jeszcze przed jej urodzeniem,

- błędną ocenę dowodów polegającą na odmowie dania wiarygodności zeznaniom świadka W. B. (2) w zakresie następstwa prawnego po zmarłej W. B. (1), poprzez przyjęcie wbrew zasadom doświadczenia życiowego, że świadek ten nie ma wiedzy w kwestii danych personalnych dotyczących własnego ojca i jego dwóch braci,

b) naruszenie art. 232 k.p.c. poprzez przyjęcie, że powódka nie wywiązała się z obowiązku udowodnienia okoliczności, z której wywiodła skutki prawne, tj. że następcami prawnymi po W. B. (1) byli jej dwaj synowie, tj. J. i S.,

2) w konsekwencji powyższych uchybień – naruszenie art. 64 k.c. w zw. z art. 1047 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że pozwana nie była zobowiązana do złożenia przedmiotowego oświadczenia woli.

Powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku przez uwzględnienie powództwa i o zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych, ewentualnie, na wypadek uznania, że zachodzi konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

W postępowaniu apelacyjnym powódka wniosła też o dopuszczenie dowodu z aktów zgonu W. B. (3) i S. B. oraz wniosków o sprostowanie aktów zgonu S. B. i W. B. (1) na okoliczność następstwa prawnego po W. B. (1).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki jest zasadna w całości, aczkolwiek z innych przyczyn niż wywiedzione w apelacji, a mianowicie ze względu na stwierdzone przez Sąd Odwoławczy naruszenie prawa materialnego w zakresie wykładni i zastosowania przepisów regulujących roszczenie dochodzone przez powódkę.

W zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sprawy, nie obejmującym kwestii wykazania uprawnienia powódki do całego wkładu mieszkaniowego (co zostanie wyjaśnione niżej), Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Sąd Okręgowy dokonał również prawidłowej oceny prawnej ustalonego stanu faktycznego w tej części, w której, z odwołaniem się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, trafnie wywiódł, że po wygaśnięciu przysługującego W. B. (1) spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego znajdującego się w L. przy ul. (...) powódce przysługuje na podstawie art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach (Dz. U. z 1961 roku, Nr 12, poz. 61, ze zm.) bezterminowe uprawnienie pierwszeństwa przyjęcia do spółdzielni i uzyskania spółdzielczego prawa do lokalu po W. B. (1), jako osobie bliskiej, zamieszkującej razem z W. B. (1).

Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości jest natomiast uzasadniona tym, że Sąd Okręgowy błędnie przyjął, iż jedną z przesłanek realizacji przedmiotowego uprawnienia jest wykazanie przez powódkę, że nabyła prawo do całości wkładu mieszkaniowego uiszczonego przez zmarłą W. B. (1), czy to w drodze dziedziczenia, czy też w drodze czynności prawnych.

Sąd Okręgowy słusznie przy tym wywiódł, że przedmiotowe uprawnienie może zostać zrealizowane na gruncie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 roku, Nr 4, poz. 27) poprzez przyjęcie uprawnionego w poczet członków spółdzielni i zawarcie z nim umowy ustanowienia spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego.

Sąd Okręgowy nie zwrócił jednakże uwagi na to, że ani art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach, ani też art. 15 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych nie przewidują konieczności spełnienia przez osobę uprawnioną dodatkowej przesłanki w postaci uzyskania prawa do całego wkładu mieszkaniowego bądź uzupełnienia całego wkładu mieszkaniowego przed nabyciem spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego. Art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych stanowi, że do zachowania roszczeń konieczne jest złożenie deklaracji członkowskiej wraz z pisemnym zapewnieniem o gotowości zawarcia umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 3 lipca 2015 roku, IV CSK 614/14, odnosząc się do realizacji uprawnienia z art. 15 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku, w podobnym stanie faktycznym, w którym spór dotyczył wykazania uprawnienia do całego wkładu mieszkaniowego przez brata zmarłego członka spółdzielni, któremu przysługiwało spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego, przekonująco wyjaśnił, że przesłanki nabycia prawa zostały w ustawie wskazane w sposób wyczerpujący. Unormowanie to nie odsyła do innych przepisów lub postanowień statutu. Wobec powyższego wyłączenie jest kreowanie dodatkowych przesłanek, od których spółdzielnia mieszkaniowa mogłaby uzależnić przyjęcie uprawnionego w poczet członków spółdzielni i zawarcie z nim umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego. Dopiero realizacja przedmiotowego uprawnienia postawi problem rozliczenia się przez spółdzielnię z wkładu mieszkaniowego wniesionego przez członka, którego spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego wygasło. Sąd Najwyższy, odwołując się do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 czerwca 2012 roku, K 36/12, dodał, że art. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o spółdzielniach mieszkaniowych nie upoważnia spółdzielni mieszkaniowej do uregulowania w statucie praw i obowiązków osób nie będących członkami spółdzielni w zakresie, w jakim nie została ona regulowana w ustawie.

Rozważania te są w pełni aktualne również w odniesieniu do realizacji uprawnienia z art. 145 ustawy z dnia 17 lutego 1961 roku o spółdzielniach i ich związkach z tego względu, że również nie przewiduje on dodatkowych przesłanek do nabycia prawa do lokalu przez osobę bliską, a ponadto jest ono realizowane w sposób przewidziany aktualnie obowiązującą ustawą o spółdzielniach mieszkaniowych.

Dodać należy, że stan prawny w zakresie dziedziczenia wkładu mieszkaniowego na gruncie zmieniających się przepisów ustawowych regulujących spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego w swej istocie pozostaje niezmienny, a zatem uprawnienie do nabycia nowego prawa, gdy wygasło prawo zmarłego członka spółdzielni, nie wiąże się z dziedziczeniem wkładu mieszkaniowego, który dziedziczą spadkobiercy zmarłego członka spółdzielni na zasadach ogólnych. Po nabyciu prawa do lokalu mieszkalnego przez osobę uprawnioną pojawi się kwestia dokonania rozliczenia przez spółdzielnię mieszkaniową wkładu mieszkaniowego wniesionego przez zmarłego członka, którego prawo wygasło, z jego spadkobiercami i ewentualnie konieczność uzupełnienia wkładu mieszkaniowego przez osobę, która nabyła nowe prawo do tego lokalu.

Wobec powyższego nie mogła mieć wpływu na wynik niniejszego procesu okoliczność, czy powódka wykazała, że przysługuje jej uprawnienie do całego wkładu mieszkaniowego (na skutek dziedziczenia wkładu mieszkaniowego po W. B. (1) przez S. B. i J. B. (3), a następnie rozporządzenia przez nich tych prawem na rzecz J. B. (1), który z kolei rozporządził nim na rzecz powódki). Stwierdzić w tej kwestii jedynie należy, że Sąd Apelacyjny podziela stanowisko, iż wykazanie dziedziczenia wkładu mieszkaniowego wobec spółdzielni mieszkaniowej (osoby trzeciej nie roszcującej sobie praw do spadku z tytułu dziedziczenia), może nastąpić tylko stwierdzeniem nabycia spadku bądź zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia (art. 1027 k.c.). W niniejszej sprawie dotyczy do dziedziczenia po W. B. (1), przy czym z uwagi na datę jej śmierci nie wchodzi w grę możliwość sporządzenia aktu poświadczenia dziedziczenia. Wobec powyższego powódka nie mogła skutecznie, wobec spółdzielni kwestionującej jej następstwo, powoływać się na dowody osobowe i akty stanu cywilnego świadczące o pokrewieństwie, w celu wykazania dziedziczenia wkładu mieszkaniowego po W. B. (1).

Sąd Apelacyjny oddalił wnioski dowodowe powódki dotyczące tych okoliczności, gdyż, jak wyżej wskazano, po pierwsze nie miało to znaczenia dla realizacji uprawnienia powódki, a po drugie nie mogło zastąpić postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po W. B. (1).

Powyższe rozważania uzasadniają uwzględnienie powództwa w całości, przy czym Sąd Apelacyjny sformułować treść oświadczenia woli pozwanego w sposób odpowiadający wskazanym wyżej przepisom prawa materialnego.

Wobec zmiany zaskarżonego wyroku w całości na korzyść powódki, jest ona stroną wygrywającą proces i na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. należało zasądzić od pozwanego na rzecz powódki zwrot kosztów procesu obejmujących opłatę od pozwu, opłatę skarbową od pełnomocnictwa i wynagrodzenie pełnomocnika – radcy prawnego w stawce minimalnej wynikającej z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1349, ze zm.) w zw. z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804) i § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016 roku, poz. 1667).

Wobec uwzględnienia w całości apelacji powódki, na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. należało zasądzić od pozwanego na rzecz powódki zwrot kosztów postępowania apelacyjnego obejmujących opłatę od apelacji i wynagrodzenie pełnomocnika powódki – radcy prawnego w stawce minimalnej wynikającej z § 10 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym przed dniem 27 października 2016 roku (por. § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

Z tych względów na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji wyroku.